

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

2818

Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre la definició franja de reserva de la variant de s'Alqueria Blanca Sud, TM Santanyí (55E/2017)

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 25.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 30 de gener de 2020,

DECLARACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

L'art. 6 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental estableix els plans o programes que són objecte d'una Avaluació Ambiental Estratègica (AAE) ordinària.

1. Antecedents

Els estudis informatius per la determinació de la zona de reserva vial de variants es redacten en compliment de la Norma 11 del Pla Director sectorial de Carreteres de 2009, amb la finalitat de validar una franja de reserva on previsiblement es desenvolupe posteriorment el projecte constructiu de cada variant.

La Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) va redactar el document d'abast i tramés el 25/09/2017 com a resposta a la petició de la Direcció Insular d'Infraestructures i Mobilitat del Consell Insular de Mallorca d'iniciar la tramitació ambiental estratègica.

El 23 de maig de 2019 la Direcció Insular d'Infraestructures i Mobilitat del Consell Insular de Mallorca va trametre a la CMAIB l'EAE complet per poder formular la pertinent declaració ambiental estratègica.

2. Objecte del pla

El pla consisteix en la definició de la franja de reserva viària de la variant de S'Alqueria Blanca Sud, prevista al Pla Director Sectorial de Carreteres de Mallorca (PDSCMa) de 2009. L'objectiu de la variant es l'eliminació del trànsit de pas per dins el nucli de la població de S'Alqueria, especialment pel trànsit pesat.

El PDSCMa preveu que la variant conste d'un carril per sentit, realitzant-se la circumval·lació del casc urbà pel costat est.

3. Elements ambientals significatius afectats pel Pla i mesures proposades

Canvi climàtic

Es plantegen dos tipus d'efecte del pla en relació al canvi climàtic.

Per una banda, l'efecte que tindrà els episodis climàtics extrems com a conseqüència del canvi climàtic, i les mesures adaptatives que s'hauran de prendre per evitar afectacions negatives sobre la futura infraestructura viària. En aquest sentit, el projecte haurà de dimensionar correctament els bombeigs de la carretera i els drenatges i la possible interrupció d'escorrenties superficials.

Per altra banda, s'haurà de considerar la incidència en l'augment o reducció de gasos contaminants i efecte hivernacle durant la construcció de la infraestructura i el seu ús.

Renous

Es produiran molèsties als habitatges pel renou provinent de la maquinària i moviments de terra durant la fase de construcció i dels motors dels vehicles que circulin durant el funcionament de la variant.

El document ambiental presentat no inclou cap mesura acústica ni previsió per poder avaluar els possibles impactes sobre els ocupants dels habitatges propers.

En aquest sentit, per a triar l'alternativa s'ha aplicat el criteri de major distància del nucli urbà a la variant.

S'aplicaran mesures correctores al projecte per tal d'evitar les molèsties per renous als habitatges propers, evitant els treballs fora de l'horari laboral.

Contaminació de l'aire

Es produirà una major afectació per la contaminació atmosfèrica, ja sigui durant la fase de construcció per les emissions provinents de la maquinària i moviments de terres, com de la fase de funcionament per les emissions provinents dels vehicles que circulin per la variant, als habitatges propers a la infraestructura.

El criteri emprat per triar l'alternativa de variant ha estat el nombre d'habitatges dispersos afectats.

Es preveuen mesures correctores per tal d'evitar o minimitzar les emissions atmosfèriques amb recs durant el moviment de terres i evitant la circulació de la maquinària fora dels camins.

A més, es comprovaran l'adequat reglatge i funcionament dels sistemes d'expulsió dels gasos dels vehicles, a efectes de complir els límits d'emissió establerts per llei.

Alteració del sòl i relleu

La franja de reserva viària reservada per a la construcció de la variant ocupa zones agrícoles de secà, caracteritzades per parcel·les agrícoles i cultius de cereals, ametlers i garrovers.

Es produirà una eliminació irreversible de sòl per la ocupació de la variant. S'ha valorat com a criteri per triar l'alternativa la de menys longitud.

Com a mesures correctores es minimitzaran els moviments de terra, es reaprofitarà la terra vegetal extreta per a les àrees enjardinades o de restauració de relleus, s'evitarà l'ocupació innecessària del sòl i s'evitarà la circulació de maquinària i vehicles fora dels camins.

S'aplicarà la solució final del projecte que ocupi el mínim sòl possible.

Generació de residus

Es generaran residus inerts provinents del moviment de terres i excavacions i residus perillosos del manteniment de maquinària i vehicles.

Es gestionarà adequadament els residus generats durant les obres d'acord a les seves característiques, en aplicació de la legislació vigent.

Afecció aigües superficials i subterrànies

No es produeix afecció directa sobre cap torrent o drenatge superficial de consideració.

La vulnerabilitat d'aqüífers és moderada.

La variant es troba a la Massa d'Aigua Subterrània (MAS) 1820M1-Santanyí, amb un estat quantitatiu dolent i estat químic dolent per superació en la concentració de clorurs.

Com a mesures correctores s tindrà especial cura amb els treballs a realitzar en la proximitat de canals i torrents i s'evitaran els vessaments contaminants. No es depositaran les terres sobrants a les zones de torrents. Es garantirà amb sistemes de drenatges la permeabilitat per al pas de l'aigua.

Els acopis de materials de construcció es realitzaran en punts poc visibles protegits de l'escorrentia superficial, procedint a la seva retirada una vegada acabada cada unitat d'obra.

Espais Naturals protegits

No afecta a cap espai de rellevància ambiental definits a la Llei 5/2005, de 26 de maig LECO (ENP i XN2000) ni la LEN (Llei 1/91, de 30 de gener). No es localitza cap espai Xarxa Natura 2000 a l'emplaçament del projecte o proper a aquest.

Riscos

De les Àrees de Prevenció de Riscos consultades, només es veu afectada la variant per una petita zona de risc d'incendi a uns 200 m de l'inici de la variant des de Ma-19. Les resta: erosió, esllavissament i inundació no es veuen afectades per la variant.

Qualsevol proposta d'intervenció ha d'incorporar, als seus criteris de disseny i localització, la necessitat de reduir els efectes d'aquests riscos i ha d'incorporar les mesures necessàries per a evitar l'augment de la seva incidència en el territori.

Hàbitats

Es veuran afectades previsiblement els hàbitats Oleo-Ceratonion (Bosc d'Olea i Ceratonia) i Hypochoerido-Brachypodietum retusi (Zonas subestépicas de gramíneas y anuales del Thero-Brachypodietea) als primers 200 m de l'inici de la variant des de Ma-19.

Per evitar l'afecció negativa sobre la fauna s'implantaràn obres transversals per garantir el pas de fauna.

Vegetació

Es produirà eliminació de vegetació natural per l'ocupació de la infraestructura.

Es trasplantaran les plantes protegides o els exemplars interessants.

Elements d'interès cultural o etnològic

L'alternativa triada no afecta directament cap jaciment ni element patrimonial, cultural o etnològic.

Paisatge

S'ha triat l'alternativa de traçat de entre les que menys impacte paisatgístic té en funció de la distància al nucli urbà, afecció a focus visuals rellevants, disminució de la qualitat paisatgística intrínseca i afecció a elements paisatgístics singulars.

Per a minimitzar l'impacte paisatgístic s'ajustarà el traçat de la infraestructura al terreny per tal d'aconseguir una pendent suau i regular.

Amb caràcter general es definirà el traçat en base als elements d'interès ambiental, cultural i ús residencial, minimitzant la seva afectació.

S'evitarà al màxim l'afecció al paisatge.

4. Resum del procés d'avaluació

Fase Prèvia de Consultes

Tal com preveu l'art. 19 de la Llei 21/2013, l'òrgan ambiental va redactar el Document d'Abast que va ser tramès a la Direcció Insular d'Infraestructures i Mobilitat del Consell Insular de Mallorca el 25 d'octubre de 2017.

Fase d'informació pública i de consultes

L'Estudi informatiu de la variant de S'Alqueria Blanca i el Document Ambiental Estratègic es varen sotmetre al tràmit d'informació pública durant un període de 45 dies hàbils en el BOIB núm. 88 de 17 de juliol de 2018 i en la pàgina web del Consell de Mallorca.

Durant l'esmentat termini es presentaren 34 informes de departaments i/o organismes i 53 al·legacions (de les quals 5 es varen presentar fora de termini).

Conclusions informes i al·legacions rebuts que poden afectar a la DAE

1. Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic (30/10/2019)

A les conclusions indica una sèrie de compliments d'alguns aspectes de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica a assolir:

- Elaborar un annex específic de perspectiva climàtica, que ha de dur a terme un càlcul i compensació d'emissions, durant la fase de construcció i a causa del trànsit induït, incloent mesures compensatòries per tal d'aconseguir una absorció que compensi la pèrdua de reserves de carboni i de la capacitat de remoció, a més de l'emissió generada i induïda.
- L'estudi d'alternatives ha de tenir en compte el consum energètic i la seva eficiència, tant en la fase de construcció com en la d'explotació.
- L'enllumenat públic que s'instal·li ha de ser de la major eficiència energètica possible.
- S'haurien de proposar mesures preventives per reduir l'afecció de la contaminació, de la fase d'obres i d'explotació.
- Coordinació entre el Consell de Mallorca i l'ajuntament per posar en marxa mesures de mobilitat sostenible al nucli urbà.

2.Servei de Reforma i desenvolupament agrari. Direcció General d'Agricultura i Ramaderia. Conselleria de Medi ambient, Agricultura i Pesca (06/08/2018).

No hi ha inconvenient a la proposta, al no afectar cap àrea de regadiu amb aigües depurades, ni a les infraestructures.

3.GOB (14/09/2019)

Sol·liciten que es descarti el projecte i es replantegi com un element d'integració, per a facilitar la mobilitat urbana i interurbana atenent tots els modes de transport i priorititzant els no motoritzats.

4.Ajuntament de Santanyí (18/09/2018)

Informa sobre la necessitat d'execució de la variant s'Alqueria Blanca i que s'haurà de tenir en compte que l'inici de la variant haurà de ser a l'encreuament del camí de Sa Teulera amb la ctra. Ma-19, al haver adquirit l'ajuntament els terrenys per executar la rodonà i ha acordat la seva cessió a la Direcció Insular d'Infraestructures i Mobilitat.

5.Departament de Medi ambient. Consell Insular de Mallorca (20/07/2018)

Informa que l'estudi no afecta a cap de les rutes gestionades pel seu departament.

6.Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat. Conselleria de Medi ambient, Agricultura i Pesca (22/02/2019).

Informa que el projecte no està afectat per una ZEPA ni està dins LIC.

7.Departament de Territori i Infraestructures. Direcció Insular d'Infraestructures i Mobilitat. Consell Insular de Mallorca (21/05/2019).

Informe tècnic de resposta a les al·legacions rebudes (53) durant el procediment d'exposició pública de l'estudi informatiu i estudi ambiental estratègic.

5. Conclusions

Per tot l'anterior, es proposa formular la declaració ambiental estratègica favorable a l'alternativa 4 proposada, respecte a la definició de la franja de reserva de la variant de S'Alqueria Blanca en el terme municipal de Santanyí sempre i quan es compleixin les mesures correctores proposades a l'Estudi Ambiental Estratègic de maig 2018 modificat i presentat el 20/12/2019, redactat per l'empresa ATP (Asesoría Técnica y Proyectos), i la següent condició:

1) El projecte constructiu de la variant inclourà la següent informació:

1.Els indicats per l'informe emès per la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic:

1.1.Elaborar un annex específic de perspectiva climàtica, que ha de dur a terme un càlcul i compensació d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, durant la fase de construcció i a causa del trànsit induït, incloent mesures compensatòries per tal d'aconseguir una absorció que compensi la pèrdua de reserves de carboni i de la capacitat de remoció, a més de l'emissió generada i induïda.

1.2.L'estudi d'alternatives ha de tenir en compte el consum energètic i la seva eficiència, tant en la fase de construcció com en la d'explotació.

1.3.L'enllumenat públic que s'instal·li ha de ser de la major eficiència energètica possible.

1.4.S'haurien de proposar mesures preventives per reduir l'afecció de la contaminació, de la fase d'obres i d'explotació.

1.5.Coordinació entre el Consell de Mallorca i l'ajuntament per posar en marxa mesures de mobilitat sostenible al nucli urbà.

2.Es dissenyaran, pressupostaran i executaran passos artificials per facilitar el pas de fauna a través de la infraestructura, amb un estudi previ de la fauna afectada i amb la coordinació de l'òrgan competent del Govern Balear.

3.Ha d'incloure projecte d'integració paisatgística de la variant, per tal de minimitzar el seu impacte paisatgístic.

4.Totes les superfícies seran permeables, a excepció de les exclusivament necessàries per la seguretat de la circulació en la calçada.

5. Estudi acústic de detall, on s'inclourà la previsió de nivells sonors de la variant durant la fase de construcció i explotació i la possible afecció als ocupants dels habitatges propers. Es dissenyaran i executaran les mesures adequades per aconseguir que els nivells màxims d'immissió sonora no sobrepassin els 55 dB(A) Leq nocturns ni els 65 dB(A) Leq diürns, mesurats a les àrees habitades a dos metres de les façanes i qualsevol altura.

6. Programa de protecció del patrimoni cultural, històric, artístic, arqueològic i paleontològic, en col·laboració amb el departament de patrimoni del Consell Insular de Mallorca, on es descriu el procediment i actuacions a desenvolupar en cas de trobar-se restes durant les obres, per garantir la seva protecció.

7. Programa de Vigilància Ambiental on s'identificarà la persona responsable, es detallarà el procediment de seguiment de les actuacions i es descriurà el tipus d'informes i la freqüència i període d'emissió.

8. S'inclouran i detallaran les actuacions per a desenvolupar les següents mesures compensatòries de manera orientativa:

8.1. Es plantarà nova vegetació autòctona a espais degradats, per tal de crear embornals de CO₂ que absorbeixin el CO₂ equivalent emès durant la fase de construcció de la variant i la seva explotació.

8.2. Valoració econòmica i propostes de les mesures a aplicar per compensar la pèrdua de sòl agrícola.

8.3. Organització d'activitats divulgatives sobre conducció eficient.

8.4. Participació a les actuacions de conservació d'espècies i/o hàbitat dins el Parc Natural de Mondragó en coordinació amb la Direcció General d'Espais Naturals.

-Atès el document d'abast sobre l'Estudi Ambiental Estratègic de la revisió parcial del Pla Territorial Insular de Mallorca elaborat per la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears de dia 30 de gener de 2018,

-Atès que el Consell de Govern de les Illes Balears, de 8 de novembre de 2019, va aprovar la Declaració d'Emergència Climàtica a les Illes Balears,

-Atès que el Consell de Ministres de l'Estat Espanyol, de 21 de gener de 2020, va aprovar l'acord de Declaració davant l'Emergència Climàtica i Ambiental a Espanya, el Consell Insular de Mallorca valorarà si cal suprimir les actuacions contemplades al PDS de carreteres no executades actualment.

Palma, 10 de febrer de 2020

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

